

איך נראית אשת אקדמיה?

שלוש אפיזודות מחיי האקדמיים

סיגל נגררון

מאי 1998

חזרתי הביתה ב"היי". הפגישה עם המנחה שלי בשדה בוקר הייתה מצוינת. בוקר שלם ישבנו שתי מאסטרנטיות נלהבות עם המנחה שלנו במשרדה, ודנו בכתביהן של בל הוקס ופטרישיה היל־קולינס. ההגות של אינטלקטואליות אפרו־אמריקאיות הייתה מאירת עיניים, פריזמה חדשה להסתכל דרכה על מציאות חייהן של נשים מזרחיות בישראל. באוטו, בדרך הביתה, המשכתי לחשוב על ההקבלות בין פמיניסטיות שחורות בארצות הברית ונשים פמיניסטיות־מזרחיות, שעליהן אני כותבת בעבודת המ.א שלי. כשנכנסתי הביתה צלצל הטלפון. על הקו הייתה המנחה שלי, נסערת: "את לא תאמיני מה קרה עכשיו." היא דיברה במהירות. "הוא נכנס אליי למשרד ואמר: 'למה את מקדישה כל כך הרבה זמן לפרחות האלה.'" היא המשיכה בקול מלא התרגשות, במהירות, "והוא אמר..." היא דיברה בשטף, ואני לא הצלחתי להבין. "רגע, פנינה, מה קרה? אני לא מבינה כלום. על מי את מדברת?", ניסיתי לעצור את שטף דיבורה ולהבין מה קרה. "נו", היא ענתה. "ד"ר שחורי. הוא נכנס אליי למשרד אחרי שיצאתן והתחיל להגיד לי איך אני צריכה לעבוד." "אוקיי. אז למה את נסערת כל כך?". "את לא מבינה", היא ענתה. "הוא אמר לי: 'את צריכה להשקיע בעבודה שתקדם אותך ולא בפרחות.' ואני אמרתי

לו: 'למה אתה קורא להן פרחות? הן סטודנטיות מצטיינות לתואר שני.' עכשיו נפל לי האסימון. מדובר בי. אני הפרחה. ד"ר שחורי מסתכל עליי ורואה פרחת. אותי. אני הפרחה. היא המשיכה לחזור על חילופי הדברים, עדיין נרעשת, אבל אני כבר לא הקשבת. הראש הלם. לא האמנתי. אני, שהייתי משוכנעת שהמראה שלי כל כך רציני, שהאמנתי שאף אחד אף פעם לא יחשוב עליי כעל פרחת, אני הפרחה. הראש עדיין הסתובב. כך רואה אותי ד"ר שחורי? איך זה יכול להיות? הוא תמיד כל כך נחמד אליי. נזכרתי איך הוא חייך אליי בחביבות במסדרון הבוקר, כשהגעתי למשרדה של המנחה. מהצד השני של הטלפון היא המשיכה לדבר, נסערת, אבל אני מזמן כבר לא הקשבת.

פברואר 2008

הסמסטר הסתיים. לסטודנטים שלי יש בחינה באודיטוריום בבניין תשע. אני ממהרת להגיע לאולם הבחינה כדי להרגיע ולאחל להם בהצלחה. משגיחה מבוגרת, אישה מזרחית בת ששים לערך, עוצרת אותי, חוסמת בגופה את הפתח. "את לא יכולה לעבור, יש כאן בחינה." "אני יודעת," אני מחייכת אליה, "אני המרצה." "חשבתי שאת סטודנטית כאן. את נראית כמו הסטודנטיות," היא עונה בחיוך מתנצל ומוסיפה, "בכל מקרה את צריכה להביא אישור מהמחלקה עם חותמת שאת המרצה, כדי שתוכלי להיכנס לכיתה." בספיר לומדות הרבה נשים מזרחיות בשנות השלושים והארבעים לחייהן לתואר ראשון. אני יכולה להבין מדוע חשבה שאני אחת מהן. אני מתחילה לפנות חזרה לכיוון מזכירות המחלקה, ורואה את עמיתתי להוראה מתקרבת בצעדים נמרצים. יש מעל מאתיים סטודנטים בקורס, ולכן חילקו את הכיתה לשניים. היא מלמדת קבוצה ואני קבוצה. עמיתתי להוראה צעירה ממני בעשור. היא בהירה, זקופה, מרגישה בבית. "אנחנו המרצות," היא אומרת למשגיחה בטון בוטח. היא עדיין לא בת

שלושים. היא נראית כמו סטודנטית, אני חושבת בלבי, ואילו אני אחגוג בעוד כמה ימים את יום הולדתי הארבעים. עמיתתי חוזרת בטון ההחלטי שלה, "שתינו המרצות של הקורס." המשגיחה זזה ומניחה לנו לעבור.

נואי 2016

המזכירות יצאו להפסקת צהריים. אני יוצאת ממשרדי אל המבואה לאסוף את המסמך ששלחתי להדפסה. המדפסת נמצאת בכניסה למחלקה, במשרד הפתוח של מזכירת המחלקה. אני מציצה בשעון שעל הקיר. עוד כמה דקות לשיבה הבאה, הפעם עם אשת אקדמיה ממוסד אחר, אשר שמעה על התוכנית שיצרתי עבור עובדות מערכת החינוך, בעיקר סייעות, שאין בידן תואר אקדמי. התכתבנו ודברנו בטלפון על שיתוף פעולה אפשרי בין שני המוסדות. בטלפון היא נשמעה נלהבת מהתוכנית ומהאפשרות לקדם אותה יחד. אני עומדת מעל המדפסת שפולטת את הדפים, אוספת אותם אחד אחד ומעיינת. מבעד הדלת הפתוחה של המחלקה אני רואה אותה מתקרבת. "שלום," אני אומרת, "את בטח תרצה. בואי, תכנסי," אני מחווה בגופי אל המשרד הפנימי, משרד ראש המחלקה, המשרד שלי. היא מחייכת, מציצה אל המשרד הריק ואומרת: "אחכה כאן עד שראש המחלקה תגיע." אני מבינה שהיא חושבת שאני המזכירה. "המזכירות יצאו להפסקת צהריים," אני אומרת: "אני כאן." היא כבר לא מחייכת, מביטה בי במבט לא משוכנע. אני מחייכת אליה בחביבות ומוסיפה: "אני סיגל." שקט. "הדפסתי את זה עבורך," אני מוסרת לה את הקובץ, תוכנית הלימודים המיוחדת, ומזמינה אותה שוב להיכנס למשרד. פניה חמוצות. הפגישה לא עולה יפה. אני תוהה ביני לבין עצמי מה השתנה מאז שיחת הטלפון.

ד"ר סיגל נגררון היא סוציולוגית ואקטיביסטית פמיניסטית-מזרחית. חברת הסגל הבכיר במכללה האקדמית ספיר. חוקרת הצטלבויות של אתניות, מגדר, מעמד ומרחב בישראל. בין השנים 2014-2017 עמדה בראש המחלקה ללימודים רב-תחומיים ברוח וחברה, וכיום יו"ר הפורום הפמיניסטי של המכללה האקדמית ספיר. גדלה בשכונה ד' בבאר שבע. נשואה ליורם ואמא לעמרי ועדו.